

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

The Development of Local History Instructional Model by Using Oral History to Enhance Historical Empathy for Secondary Students

สาวิตรี โชตค¹/ อรพิน ศิริสัมพันธ์²

Sawitree Chodok¹/ Orapin Sirisamphan²

¹นักศึกษาระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ Doctoral Student, Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² Asst.Prof. Ph.D., Mian Adviser, Faculty of Education, Silpakorn University.

Corresponding author Email: sking527@gmail.com

(Received: 10 March, 2022; Revised: 20 April, 2022; Accepted: 10 May, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน ที่เรียนในรายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ใช้กระบวนการวิจัยและร่วมกับแนวคิดแบบจำลองการออกแบบการสอนเชิงระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบบันทึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีชื่อว่า ECCA Model มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.75-1.00 มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ขั้นที่ 2 สร้างมโนภาพการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ขั้นที่ 3 สร้างความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และขั้นที่ 4 สะท้อนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และเงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย ระบบสังคม ระบบสนับสนุน และหลักการตอบสนอง 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นพบว่า 2.1) ผลการเรียนรู้รายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) พัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีพัฒนาการสูงขึ้นเป็นลำดับ 2.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์บอกเล่า การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the local instructional model by using oral history to enhance historical empathy for secondary students and 2) evaluate the effectiveness of the local instructional model by using oral history to enhance historical empathy for secondary students. The population of this research was the students in the tenth grade of Paknamchumphon Wittaya school during the first semester of the 2021 academic year, who had studied the subject of local history as an additional course in the field of history. This research applied the process of research and development (R&D) and collaboration with the instructional system design (ADDIE model). The instruments of this research included, lesson plans, and achievement test on the subject of local history, an evaluation form of historical empathy for secondary students and student satisfaction questionnaires. The data were analyzed by mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) analyzing achievement test after learning with the instruction model was higher than before learning with the instructional model at .05 level and content analysis. The finding of the research revealed as the following: 1) The local instructional model by using oral history to enhance historical empathy for secondary students was named “ECCA Model” and had an index of objective congruence (IOC) between 0.75 – 1.00. It’s consisted of 4 components: principles, objectives, learning process involves 4 steps, namely 1.1) Engage in the local historical empathy (E) 1.2) Construct an image of the local historical empathy (C) 1.3) Construct the local historical understanding (C) 1.4) After learning review the local historical empathy (A) and condition related with instructional model implementation, which was social system, support system, and responsiveness. 2) The study of the effectiveness of the local instructional model by using oral history revealed that 2.1) The student’s achievement test in the subject of local history after learning with the instruction model was higher than before learning with the instructional model at .05 level 2.2) The development of historical empathy for the students was increased respectively 2.3) Student’s satisfaction toward the instructional model was at the highest level.

Keywords: Local History Instructional Model, Local history, Oral history, Historical Empathy

บทนำ

ประวัติศาสตร์ คือ “เรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีต” นิยามนี้มุ่งเน้นไปที่เนื้อหาว่า เป็นบทเรียนในการสอนให้คนเข้าใจถึงพฤติกรรมของคนในสังคม ทำให้คนในแต่ละสังคมได้เรียนรู้เรื่องราวของตนเอง ได้ศึกษาประสบการณ์ทั้งที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลว เพื่อเป็นเครื่องตัดสินใจ ประวัติศาสตร์ในฐานะเป็นศาสตร์หรือสาขาวิชาการหนึ่งนั้นคือ การศึกษาเรื่องราวสำคัญๆ ที่เชื่อว่าได้เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่งบนพื้นฐานของการวิพากษ์วิเคราะห์หลักฐานเอกสารชั้นต้น และหลักฐานร่วมสมัยอื่น ๆ เพื่อความเข้าใจปัญหาในสังคมปัจจุบัน (ระวีวรรณ ภาคพรต และคณะ, 2554: ก) และมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical method) ที่มีจุดเน้นในเรื่องการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานก่อนใช้ ประวัติศาสตร์จึงเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของมนุษย์ทุกชาติทุกประเทศจึงให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

ปัญหาเรื่องประวัติศาสตร์ในสังคมไทยประกอบด้วยหลายสาเหตุประการ ประการแรก คือ การขาดจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ (a sense of history) ของคนไทยในปัจจุบัน ประการที่สอง คือ การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในบทบาทของประวัติศาสตร์ และประการที่สามคือ การที่ไม่สามารถแยกแยะข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้จากบรรดาเรื่องที่ได้นั้นจากคำบอกเล่า ดังนั้นบทบาทของประวัติศาสตร์ คือ การบอกให้ทราบว่าจะอะไรได้เกิดขึ้นแล้วในอดีต เพราะเหตุใดจึงเกิดขึ้น และเกิดขึ้นอย่างไร เหตุการณ์ที่เป็นประวัติศาสตร์แก้ไขอะไรไม่ได้ จึงมีไว้เพื่อการศึกษา มิใช่เพื่อสะสมความรู้สึกขึ้นชอบหรือเกลียดชังในเหตุการณ์ และหากนำเอาความรู้สึกดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับปัจจุบันก็จะเกิดความสับสนในความรู้สึกนึกคิด (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2560: ออนไลน์) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยที่ผ่านมายังคงประสบปัญหาการที่ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนประวัติศาสตร์ เนื้อหาของวิชาประวัติศาสตร์ที่เป็นนามธรรม ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสัมผัสกับประวัติศาสตร์เหล่านี้ได้โดยตรง การเรียนการสอนจึงอาศัยการอ่าน การท่องจำจากตำราเพื่อลำดับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ โดยผู้เรียนไม่ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้และมีความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จะเน้นครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนแบบบรรยายเพื่อถ่ายทอดความรู้ มากกว่าการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543: 35-36; Keith and Linda, 2010: 37) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันที่ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันซึ่งถือว่าเป็นมิติใหม่ของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาตัดสินอดีตในเงื่อนไขของตัวเองโดยการพยายามทำความเข้าใจความคิด (Mentality) กรอบแห่งการรับรู้ (Frames of reference) ความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมาย และการกระทำของบุคคลในอดีตในประวัติศาสตร์โดยการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความหลากหลาย (Yimaz, 2007: 331) และนำไปสู่การให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่าง ตลอดจนเป็นการลดอคติที่มีต่อกัน อันเป็นการทำความเข้าใจผู้อื่นในบริบททางประวัติศาสตร์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เน้นเรื่องราวของชาติไทยและเน้นในเรื่องการปลูกจิตสำนึกความรักชาติ แต่ยังไม่มีการเตรียมครอบคลุมเนื้อหา รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อพัฒนาไปสู่ความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของชาติไทยได้อย่างรอบด้าน และนำไปสู่ความรักและความภาคภูมิใจในมรดกและวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ (ยงยุทธ ชูแว่น, 2551: 243-270; เลิศชัย ศิริชัย, 2553: 1-13; สิริวรรณ ศรีพหล, 2553: 77, อ้างถึงใน ศศิพัชร จำปา, 2558: 10) อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้มีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย การศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้ความสนใจกับ

การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาติที่เป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่มากกว่าจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสงครามหรือวีรกรรมของชาวบ้าน ทั้งนี้มีหลักฐานจากผู้สูงอายุ และผู้ทรงความรู้จากชุมชน ตำนาน ประเพณีของท้องถิ่น อย่างไรก็ตามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชั้นเรียนพบว่า นักเรียนมีความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นน้อย และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับ 1 ยังไม่เปิดรับมุมมองของอดีต (The “Divi” Past) ตามระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของ Lee และ Ashby (2001: 68-81) ส่งผลทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตตลอดจนผลกระทบในปัจจุบันได้ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องการขาดที่นักเรียนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกัน จึงทำให้การเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร อีกทั้งในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หลักฐานเป็นสิ่งสำคัญในการให้ร่องรอยหลักฐานข้อเท็จจริง ข้อมูลต่าง ๆ ในการตีความให้เข้าใจสภาพบริบทและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงมีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักฐานจากแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ภายในชุมชน หรือท้องถิ่น และการอุดหนุนโหว่ของหลักฐานด้วยการใช้วิธีการตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าซึ่งเป็นการหาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และเป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นพื้นฐาน เป็นการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ปิยนาค, 2553: ออนไลน์; พรรณี บัวเล็ก, 2563: ออนไลน์; ศรีศักร วัลลิโภดม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2557: 33-34) ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมีชีวิตชีวา ไม่น่าเบื่อ ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่ามาใช้เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลประกอบ จะทำให้นิเวศของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554: 49-51; ศรีศักร วัลลิโภดม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2557: 33-34) โดยการลงพื้นที่ในท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ซึ่งความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และแยกแยะความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น และนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลายในการทำควาเข้าใจอดีต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 154)

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา เล็งเห็นว่าการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติให้เกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน (Historical empathy) มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจมุมมองทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ผ่านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์โดยมองจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของคนภายในท้องถิ่นเป็นสำคัญ (Cognitive historical empathy) และการเข้าไปรับรู้ความรู้สึกของบุคคลในอดีต (Affective historical empathy) ได้โดยการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความหลากหลาย และการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลจากคำบอกเล่า ทำความเข้าใจการรับรู้มุมมองที่หลากหลายในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ และการตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบันภายใต้องค์ประกอบของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ คน มิติเวลา หลักฐาน เหตุการณ์หรือสถานที่ และสำนึกร่วมของความเป็นท้องถิ่น สามารถวัดได้จากระดับของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ยังไม่เปิดรับมุมมองของท้องถิ่นในอดีต (The “Divi” Past) ระดับที่ 2 การเชื่อมโยงบุคคลหรือสิ่งที่เป็นต้นแบบของท้องถิ่น (Generalized stereotypes) ระดับที่ 3 การเปิดรับมุมมองและความรู้สึกในอดีต (Everyday empathy) ระดับที่ 4 การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างจำกัด (Restricted historical empathy) และระดับที่ 5

การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามบริบททางประวัติศาสตร์ (Contextual Historical Empathy) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น โดยใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนมีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์ศิลปะวิทยาการผ่านระบบการคิดสร้างสรรค์ผลงานของมนุษย์ ตลอดจนมีจิตสำนึกต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลกในฐานะพลเมืองที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 - 2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกันภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 - 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 - 1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่
 - 1.2.1 ผลการเรียนรู้
 - 1.2.2 การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน
 - 1.2.3 ความพึงพอใจของของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสหวิทยาชุมชน เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี-ชุมพร จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยา และโรงเรียนทุ่งคาพิทยาคม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปากน้ำชุมพรวิทยาสภากาเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่เรียนในรายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติมจำนวน 18 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

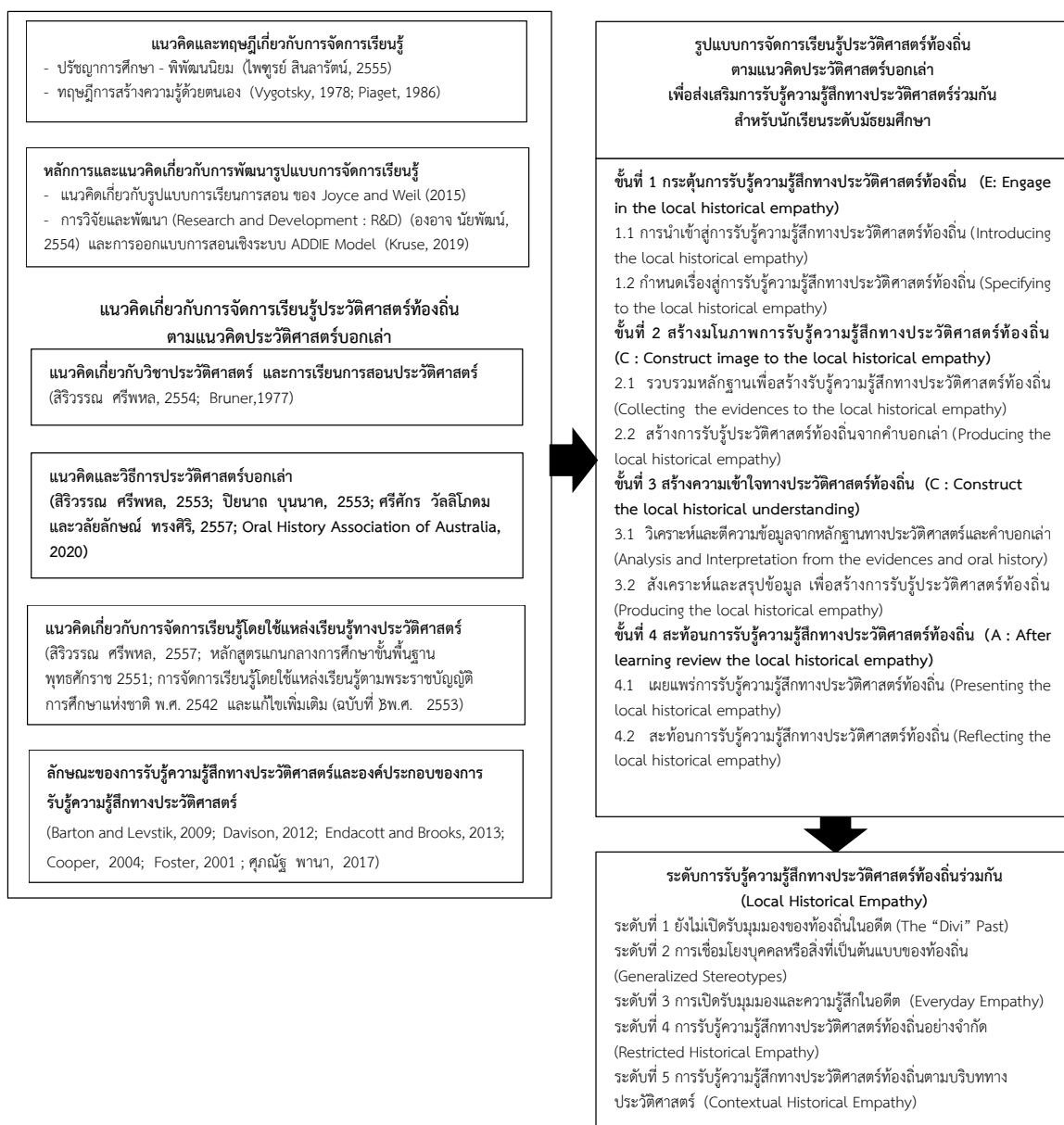
เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้อยู่ในรายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ มีทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ถึงหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ที่มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น พัฒนาการ ความเป็นมา ตำนาน เหตุการณ์สำคัญของท้องถิ่นจังหวัดชุมพรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ และวิธีการประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์ศิลปะวิทยาการผ่านระบบการคิดสร้างสรรค์ผลงานของมนุษย์ ตลอดจนมีจิตสำนึกต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและโลกในฐานะพลเมืองที่ดี ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และหน่วยที่ 6 คือ เรื่องรักษามรดกภูมิปัญญาผลงานและการสร้างสรรค์ในจังหวัดชุมพรมาใช้วิจัยในครั้งนี้

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 24 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษา หลักการ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ ปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ และการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บอกเล่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและลักษณะการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่ง สามารถแสดงเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีแนวคิดสำคัญที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) (องอาจ นัยพัฒน์, 2554) ร่วมกับแนวคิดแบบจำลองการออกแบบการสอนเชิงระบบ (Instructional Design: ADDIE Model) (Kruse, 2012) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research (R₁): Analysis (A)) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการศึกษเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินความสอดคล้องเชิงหลักการเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบ (Development (D₁): Design and Development (D&D)) เป็นการพัฒนาและหาคุณภาพของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ (Research (R₂): Implementation (I)) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา ประเมินผลรูปแบบ (Development (D₂): Evaluation (E)) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยประเมินความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่าง 0.75-1.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้รายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยประเมินความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้วยการไปทดลองใช้ (Try out) เป็นรายข้อมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.26-0.80 และอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ KR-20 = 0.87

2.2 แบบบันทึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยประเมินความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยประเมินความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีชื่อว่า ECCA Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (E: Engage in the local historical empathy) ขั้นที่ 2 สร้างมโนภาพการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (C : Construct image to the local historical empathy) ขั้นที่ 3 สร้างความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (C : Construct the local historical understanding) และขั้นที่ 4 สะท้อนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (A : After learning review the local historical empathy) และเงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย ระบบสังคม ระบบสนับสนุน และหลักการตอบสนอง รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 2 มีผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่าง 0.75 - 1.00 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมตามบริบทของผู้เรียนและรายวิชา มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

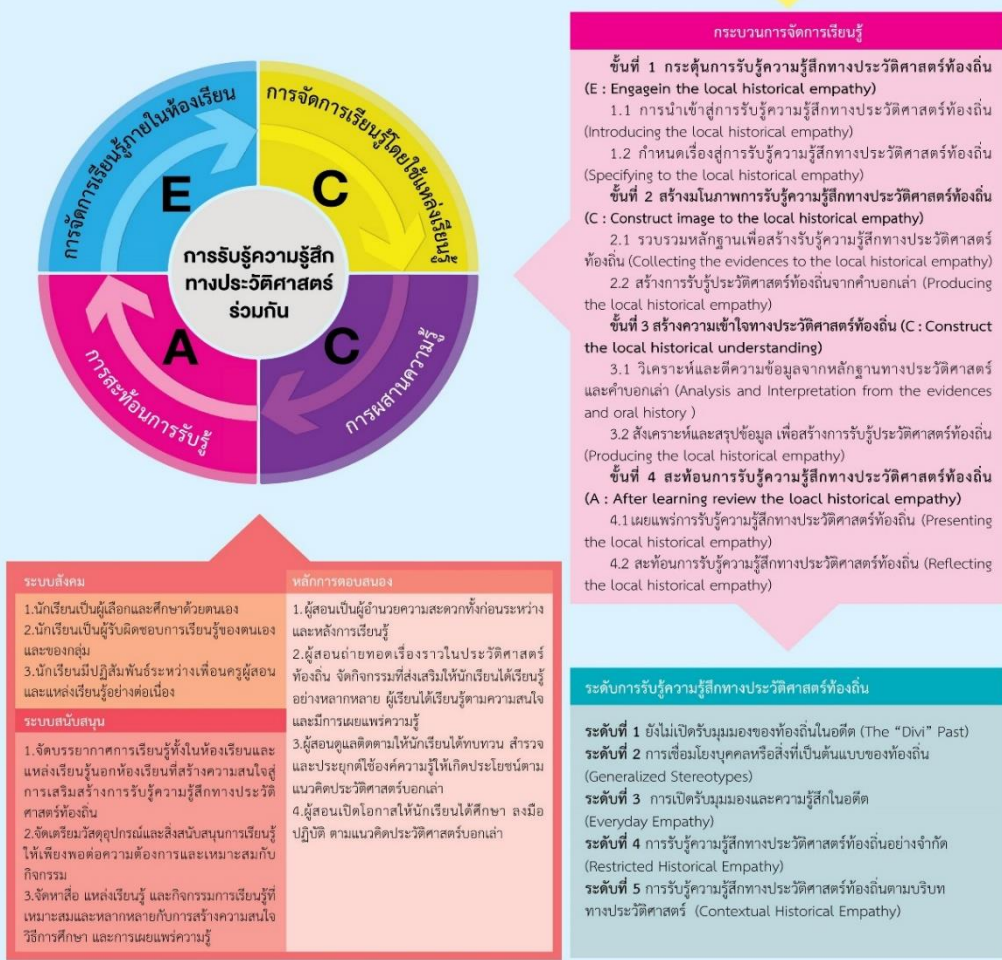
หลักการ

1. การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันมีความสำคัญต่อนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจมุมมองทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ผ่านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่นเดียวกันท้องถิ่น และการเข้าไปรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่นในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในอดีต ได้โดยการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความหลากหลาย และการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลจากคำบอกเล่า การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบันภายใต้กรอบของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คือ คน มิติเวลา หลักฐาน เหตุการณ์หรือสถานที่ และสำนึกร่วมของความเป็นท้องถิ่น โดยการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์และจากคำบอกเล่าอันจะมีส่วนในการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนการรับรู้ ความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยที่การศึกษานั้น เป็นกลไกที่ช่วยส่งเสริมเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้

2. การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้หาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นพื้นฐาน มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบที่การสร้างข้อมูลอันเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นการอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมสมัยต่าง ๆ ซึ่งยังไม่มีกรณีศึกษาที่จากปัจเจกบุคคลในเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจการเชื่อมโยงอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับระดับ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการเรียนรู้ รายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าคะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียน หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้หลังการทดลอง ($\bar{X} = 19.56$, S.D. = 2.87) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้อ่อนเรียน ($\bar{X} = 10.33$, S.D. = 2.17)

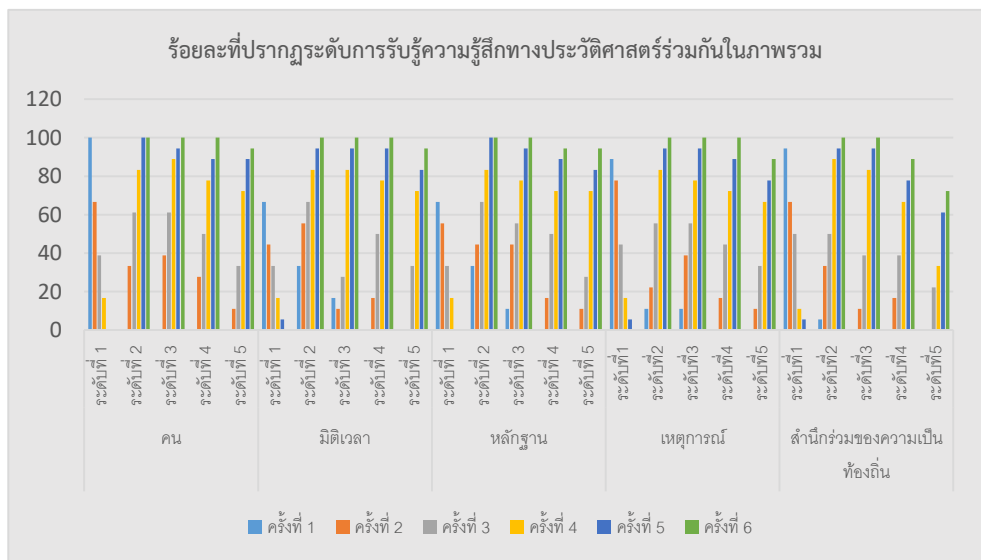
2.2 ผลการศึกษาพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีการประเมินภายหลังการจัดการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินโดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินด้วยแบบบันทึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบ	ระดับการรับรู้	ร้อยละที่ปรากฏระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันในภาพรวมภายหลังการจัดการเรียนรู้					
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6
คน	ระดับที่ 1	100.00	66.67	38.89	16.67	0.00	0.00
	ระดับที่ 2	0.00	33.33	61.11	83.33	100.00	100.00
	ระดับที่ 3	0.00	38.89	61.11	88.89	94.44	100.00
	ระดับที่ 4	0.00	27.78	50.00	77.78	88.89	100.00
	ระดับที่ 5	0.00	11.11	33.33	72.22	88.89	94.44
มิติเวลา	ระดับที่ 1	66.67	44.44	33.33	16.67	5.56	0.00
	ระดับที่ 2	33.33	55.56	66.67	83.33	94.44	100.00
	ระดับที่ 3	16.67	11.11	27.78	83.33	94.44	100.00
	ระดับที่ 4	0.00	16.67	50.00	77.78	94.44	100.00
	ระดับที่ 5	0.00	0.00	33.33	72.22	83.33	94.44
หลักฐาน	ระดับที่ 1	66.67	55.56	33.33	16.67	0.00	0.00
	ระดับที่ 2	33.33	44.44	66.67	83.33	100.00	100.00
	ระดับที่ 3	11.11	44.44	55.56	77.78	94.44	100.00
	ระดับที่ 4	0.00	16.67	50.00	72.22	88.89	94.44
	ระดับที่ 5	0.00	11.11	27.78	72.22	83.33	94.44

องค์ประกอบ	ระดับการรับรู้	ร้อยละที่ปรากฏระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันในภาพรวมภายหลังการจัดการเรียนรู้					
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6
เหตุการณ์/สถานที่	ระดับที่ 1	88.89	77.78	44.44	16.67	5.56	0.00
	ระดับที่ 2	11.11	22.22	55.56	83.33	94.44	100.00
	ระดับที่ 3	11.11	38.89	55.56	77.78	94.44	100.00
	ระดับที่ 4	0.00	16.67	44.44	72.22	88.89	100.00
	ระดับที่ 5	0.00	11.11	33.33	66.67	77.78	88.89
สำนึกร่วม ความของ ความเป็น ท้องถิ่น	ระดับที่ 1	94.44	66.67	50.00	11.11	5.56	0.00
	ระดับที่ 2	5.56	33.33	50.00	88.89	94.44	100.00
	ระดับที่ 3	0.00	11.11	38.89	83.33	94.44	100.00
	ระดับที่ 4	0.00	16.67	38.89	66.67	77.78	88.89
	ระดับที่ 5	0.00	0.00	22.22	33.33	61.11	72.22

จากตารางที่ 1 แสดงพัฒนาการของระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 5 ระดับใน 5 องค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของประชากรทั้ง 18 คน ซึ่งประเมินโดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินทั้งหมด 6 ครั้ง จากแบบบันทึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมที่ปรากฏและไม่ปรากฏทั้ง 5 ระดับ ใน 5 องค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น พบว่าผลการประเมินพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ร่วมกันในภาพรวม ภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิด ประวัติศาสตร์บอกเล่า มีพัฒนาการที่สูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งแสดงรายละเอียดภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงร้อยละที่ปรากฏระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันในภาพรวม

จากแผนภาพที่ 3 เมื่อพิจารณาในระดับที่ 1 คือ ระดับยังไม่เปิดรับมุมมองของท้องถิ่นในอดีต (The “Divi” Past) ซึ่งเป็นระดับที่ผู้เรียนขาดความเข้าใจเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ในอดีต ผู้เรียนขาดความสามารถในการรับรู้การกระทำของบุคคลในอดีต และถึงขั้นไม่รู้จักบุคคลในอดีต หรือรู้จักบุคคลแต่ไม่รู้ว่าเป็นบุคคลนั้นๆ มีความสำคัญอย่างไรต่อเหตุการณ์ในอดีต และไม่เข้าใจว่าอดีตนั้นมีความแตกต่างจากปัจจุบัน และทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตตลอดจนผลกระทบในปัจจุบันได้ ในระดับนี้พบว่าร้อยละที่ปรากฏระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันในภาพรวมภายหลังการจัดการเรียนรู้ มีร้อยละที่ปรากฏในระดับที่ลดลงจากการประเมินครั้งที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าบ่อยครั้งก็จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงกับตัวบุคคลในเหตุการณ์ และเปิดใจรับมุมมองของท้องถิ่นในอดีตซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน โดยมีพัฒนาการที่สูงขึ้นขึ้นเป็นลำดับ

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.50	0.51	มากที่สุด	13
2. การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละบทมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นลำดับ	4.78	0.43	มากที่สุด	5
3. วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่ามีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.78	0.43	มากที่สุด	5
4. กิจกรรมจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน บทบาทและหน้าที่ของเรียน	4.61	0.50	มากที่สุด	10
5. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่ามีความเชื่อมโยงกับการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน	4.61	0.50	มากที่สุด	10
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน	4.50	0.51	มากที่สุด	13

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ	ลำดับที่
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ ความรู้สึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ร่วมกัน	4.72	0.46	มากที่สุด	8
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความรักและ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น	4.89	0.32	มากที่สุด	1
9. การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ สะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้รับจากการเรียนและกิจกรรม	4.83	0.38	มากที่สุด	3
10. ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความ เหมาะสม	4.50	0.51	มากที่สุด	13
11. บรรยากาศของการเรียนการสอนเอื้อต่อการ เรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.78	0.43	มากที่สุด	5
12. การจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็น คุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.83	0.38	มากที่สุด	3
13. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหา	4.56	0.51	มากที่สุด	12
14. การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันส่งผลให้นักเรียน มีสำนึกร่วมของความเป็นท้องถิ่น	4.72	0.46	มากที่สุด	8
15. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการ จัดการเรียนรู้โดยภาพรวม	4.89	0.32	มากที่สุด	1
รวม	4.70	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.45) และพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน ประเด็นซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นซึ่งมีระดับความพึงพอใจเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.89, S.D.= 0.32) การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้รับจากการเรียนและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.83, S.D.= 0.38) และลำดับสุดท้าย เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.= 0.51)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับการรับรองว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และมีความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาและออกแบบอย่างเป็นระบบ มุ่งองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ สำหรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยสังเคราะห์จากหลักการ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนประวัติศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บอกเล่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและลักษณะการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ซึ่งได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนใหญ่ 8 ขั้นตอนย่อย (ECCA model) คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (E: Engage in the local historical empathy) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1.1 การนำเข้าสู่การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Introducing the local historical empathy) 1.2 กำหนดเรื่องสู่การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Specifying to the local historical empathy) ในขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นนักเรียนเข้าสู่การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยนำเสนอเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นในอดีตสอดคล้องกับ Foster (2001) Endacott and Books (2013) และ Seixas (2013) ที่เสนอแนะว่า การเลือกเหตุการณ์ที่มีหลักฐานอย่างเพียงพอและสามารถเข้าถึงหลักฐานได้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศึกษาค้นคว้าในลำดับต่อไป นอกจากนี้ในขั้นตอนนี้ยังเชื่อมโยงไปยังลักษณะและองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์มิติด้านการรู้คิด (Cognitive) คือ กระบวนการที่นำไปสู่ความเข้าใจและการสร้างความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective) คือ การใช้จินตนาการเพื่อรับรู้ ชาบซึ่งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ด้วยการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่ 1 การรับรู้มุมมองที่หลากหลายในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ และ องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ (Foster, 2001; Barton and Levstik, 2009; Davison, 2012; Endacott and Brooks, 2013; ศุภณัฐ พานา, 2017) ขั้นที่ 2 สร้างมโนภาพการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (C : Construct image to the local historical empathy) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 2.1 รวบรวมหลักฐานเพื่อสร้างรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Collecting the evidences to the local historical empathy) 2.2 สร้างการรับรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากคำบอกเล่า (Producing the local historical empathy) ซึ่งจะเป็นขั้นที่นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษา ค้นคว้า สืบค้น และรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำแนกหลักฐานประเภทต่าง ๆ และตรวจสอบประเมินค่าความเชื่อถือของข้อมูลหรือหลักฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferretti et al. (2001) ที่พบว่า การแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ และการสืบค้นที่ดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ยังเป็นขั้นที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ภายนอกห้องเรียนโดยเป็นการสร้างการรับรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจาก

คำบอกเล่าด้วยการทำกิจกรรมพิเศษศึกษาเส้นทางประวัติศาสตร์จังหวัดชุมพร ซึ่งการใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง และลงพื้นที่สัมผัสกับบุคคลในท้องถิ่นถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในประเด็นที่เลือกศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา ศิลาน้อย (2543: 3) ศึกษาเรื่องใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า การใช้โครงงาน การสำรวจชุมชน การศึกษา นอกสถานที่ การสัมภาษณ์ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการส่งเสริม การสร้างความยั่งยืนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะต้องพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนให้เกิดการรับรู้ มีความรู้สึก เห็นคุณค่าให้ความสนใจและรับผิดชอบในการประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้ลงพื้นที่และได้ไปปฏิบัติการตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้หาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนเข้าใจการเชื่อมโยงอดีตถึงปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Klages (1999) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง Secondary Social Studies student's Engagement with Historical Thinking and Historical Empathy as They Use Oral History Interview พบว่าการที่นักเรียนได้ศึกษาประวัติศาสตร์โดยการใช้เรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์ จะทำให้ผู้เรียนอธิบายเรื่องราวประวัติศาสตร์เหล่านั้นได้อย่างมีความหมายได้ดีตามกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ ทั้งนี้การใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์กับประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าจะทำให้เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งนำไปสู่การขยายขอบเขตของการศึกษาประวัติศาสตร์ ขั้นที่ 3 สร้างความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (C : Construct the local historical understanding) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 3.1 วิเคราะห์และตีความข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และคำบอกเล่า (Analysis and Interpretation from the evidences and oral history) 3.2 สังเคราะห์และสรุปข้อมูล เพื่อสร้างการรับรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Producing the local historical empathy) เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ผานความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกกับการเรียนรู้ภายในห้องเรียนโดยนักเรียนจะได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการลงพื้นที่ จากคำบอกเล่ามาวิเคราะห์ ตีความร่วมกับหลักฐานประเภทต่าง ๆ เช่น ข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร เอกสาร ต้นฉบับตัวเขียน และหนังสือในขั้นนี้สอดคล้องกับ Foster (2010); Joyce and other (2011) ที่เสนอว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มจะเป็นส่วนสำคัญในการฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้การให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเองจากกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นนี้ที่เป็นการวิเคราะห์และตีความประเด็นทางประวัติศาสตร์ก็จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และเป็นการตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน และขั้นที่ 4 สะท้อนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (A : After learning review the local historical empathy) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 4.1 เผยแพร่การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Presenting the local historical empathy) 4.2 สะท้อนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Reflecting the local historical empathy) เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างแหล่งเผยแพร่โดยสร้างแหล่งเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำเสนอผลงานที่เกิดจากศึกษาค้นคว้าซึ่งจะเป็นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันกับผู้อื่นและนักเรียนจะต้องทำการเขียนรายงานการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกันในแบบบันทึกการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Rae (2007) ที่พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างเรื่องเล่าหรืออธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในมุมมองของตนเองได้อย่างชัดเจน โดยนักเรียน 8 คน ได้พัฒนาทักษะการอ่านจากการใช้เอกสารขั้นต้นในการศึกษาซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการคิดทางประวัติศาสตร์และเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของคนอื่นภายในชั้นเรียน

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์ย่อย 3 ข้อ สามารถอภิปรายผลตามลำดับได้ดังนี้

2.1 ผลการเรียนรู้รายวิชา ส30261 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการออกแบบเนื้อหาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เนื้อหามีความครบถ้วนตามองค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมื่อผู้เรียนเรียนผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือ ECCA Model ทั้ง 4 ขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนและพัฒนาตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางของรายวิชาได้ครบถ้วน การที่ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนที่สูงขึ้นยังเป็นผลมาจาก รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่ามีกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนโดยการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ วิวาห์หลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ข้อมูล เหตุการณ์ สถานที่ หรือสถานการณ์ที่เป็นจริง ผลที่ได้จากการสร้างความรู้คือ ผู้เรียนมีกระบวนการในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พร้อมกับได้ความรู้หรือผลงานสิ่งใหม่จากการสร้างสรรค์ตามกระบวนการซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (วัชรนา เล่าเรียนดี, 2556; ทิศนา ขมมณี, 2554) เหมาะสมกับการนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (National Research Council U.S.A, 2011) สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิพัชร จำปา (2558: 184-187) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงสามารถสรุปได้ว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.2 พัฒนาการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกันภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า ซึ่งประเมินโดยผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ทั้ง 6 ครั้ง พบว่า ผลการประเมินระดับการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม ทั้ง 5 ระดับ ใน 5 องค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัศึกษามีพัฒนาการสูงขึ้นเป็นลำดับ อันเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านรูปแบบการจัดการเรียนและการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าและการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์จะมีส่วนที่ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการในการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Marino (2012) ได้ศึกษาเรื่อง Urban Space as a Primary Source: Local History and Historical Thinking in New York City โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์จากการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และทำให้ภาพของอดีตชัดเจนยิ่งขึ้นโดยการได้สนทนาหรือศึกษาอดีตจนทำให้เกิดสำนึกต่ออดีตได้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเตือนความทรงจำต่ออดีตทำให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดทางประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงและลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์เพื่อให้เข้าใจกระบวนการ

เปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนที่เป็นเหตุการณ์และพัฒนาความเป็นมาทางประวัติศาสตร์โดยได้หลักฐานจากชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเสมือนแหล่งข้อมูลชั้นต้นซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจความเกี่ยวข้องระหว่างบริบททางประวัติศาสตร์และการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตที่ส่งผลเชื่อมโยงต่อวิถีชีวิตในปัจจุบัน และสอดคล้องกับศุภณัฐพานา (2543: ง) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic if เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนนี้มีทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีขึ้น

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอยู่ในระดับ มากที่สุด เนื่องจากเป็นรูปแบบที่นักเรียนได้มีการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้ฝึกฝนตนเอง ได้เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และได้สร้างสรรค์ชิ้นงานอันเป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้าของตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า ประวัติศาสตร์บอกเล่าสามารถบันทึกปากคำหรืออธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมสมัยต่าง ๆ ที่ยังไม่มีจดบันทึกจากปัจเจกบุคคลในเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ สามารถนำมาประเมิน วิเคราะห์เพื่อศึกษาได้ การพานักเรียนไปแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ทำให้นักเรียนได้พบเห็นและรับรู้เหตุการณ์หรือเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นตนนั้นเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง เพราะมีหลักฐานและร่องรอยยืนยันเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงแล้ว ยังทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักและความหวงแหนในมรดกที่บรรพบุรุษในท้องถิ่นของตนได้ให้ไว้กับชนรุ่นหลัง (ศรีศักร วัลลิโภดม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2557: 33-34)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะในการวิจัยเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของการใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ไม่สามารถลงไปยังพื้นที่จริงได้ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมดโดยใช้สื่อที่เป็นคลิปสารคดี ภาพถ่ายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดชุมพรที่จะต้องใช้ในการวิจัย การปฏิบัติการประวัติศาสตร์บอกเล่าตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การโทรผ่าน Line group การสื่อสารผ่าน Messenger Facebook การประชุมออนไลน์ผ่าน Google Meet ปัจจัยจากการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่มที่ผ่านช่องทางออนไลน์ขาดความสมบูรณ์เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคของ

ช่องทางในการสื่อสารส่งผลให้ผู้เรียนในกลุ่มปานกลางและอ่อนบางคนมีพัฒนาการไปไม่ถึงทั้ง 5 ระดับของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันใน 5 องค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า หากผู้เรียนได้ลงพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์จริงและได้ปฏิบัติการประวัติศาสตร์บอกเล่าสัมภาษณ์บุคคลโดยไม่ผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับของจริงและเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีพัฒนาการการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกันไปถึงระดับ 5 ทั้ง 5 องค์ประกอบของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในการสอนประวัติศาสตร์สาขาอื่น ๆ ได้

3. จากผลการวิจัยพบว่า ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลต่อผู้เรียนตามเป้าหมายที่รูปแบบกำหนดไว้

4. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และส่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยแหล่งเรียนรู้ศึกษาเป็นแนวการศึกษาเส้นทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงพัฒนาการความเป็นมาตามลำดับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

5. จากการจัดการเรียนรู้ ก่อนไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้และใช้วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า ครูผู้สอนควรฝึกฝนสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในการเก็บข้อมูล หรือสร้างคู่มือให้กับผู้เรียนในการลงพื้นที่เฝ้าเก็บข้อมูล

6. จากการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูผู้สอนควรชี้แจงและมอบหมายภาระงานให้ผู้เรียนอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามการทำงานของนักเรียนเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาระดับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกัน

7. จากผลการจัดการเรียนรู้พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกัน ควรบริหารจัดการระยะเวลาของการปฏิบัติกิจกรรมให้ชัดเจน และวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ดี เพราะมีการนำผู้เรียนออกไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาที่มากพอสมควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่า เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในแต่ละขั้นมีขั้นตอนย่อย และกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจมีการพัฒนาเป็นชุดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะของตนเองในการสร้างการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นร่วมกันต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาระดับการรับรู้ของผู้เรียนไปจนถึงระดับการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้เรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ปิยนาก บุนนาค. (2563). **ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก http://www.bia.or.th/fileupload/1_ทำไมต้องประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า.
- พรรณี บัวเล็ก. (2563). **ประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://voicelabour.org/>.
- _____. (2563). **ประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า: ทฤษฎี และประสบการณ์**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.slideshare.net/ssuser27eb42/2-58586004>.
- ยงยุทธ ชูแว่น. (2562). **โครงสร้างรชแห่งการค้นหาละเลินทางสู่อาคตประวัติศาสตร์ทอองถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: อีปซี กรุ๊ป.
- ระวีวรรณ ภาคพรต และคณะ. (2554). **เพือนศูคิต มิตรศูครู: แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เลิศชัย ศิริชัย. (2553). **ประวัติศาสตร์ทอองถิ่นกับการส่งเสริมกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ทอองถิ่น ใน การลัมนาทางวิชาการประวัติศาสตร์สุราชฎ์ธานีในบริบทการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่, วันที่ 17-19 สิงหาคม 2553, ณ ห้องประชุมพุทธาส มหาวทิยาลัยราชภัฏสุราชฎ์ธานี**.
- วัชรลา เล่าเรียนดี. (2556). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. (2563). **จิตลัณิกทางประวัติศาสตร์**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_576372.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2547). **วิธีการตรวจสอบหลักฐาน การค้นคว้ข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์**. วารสารวิชาการ, 7(2): 69-81.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2553). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคคศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศรีศักร วัลลิโถม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (2557). **ประวัติศาสตร์บอกเล่าเพื่อเด็กรักถิ่น**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- _____. (2557). **ปฏิบัติการประวัติศาสตร์ทอองถิ่น**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพวิริยะพันธุ์.
- ศศิพัชร จำปา. (2558). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทอองถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภณัฐ พานา. (2560). **การพัฒนาแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic if เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barton, K., and Levstik, L. (2009). **Teaching history for the common good**. London: Routledge.

- Barton, K., and Levstik, L. (1991). **Young children's thinking in history**. Doctoral dissertation, London University Institute of Education.
- Davison, M. (2012). **It's is really hard being in their shoes: Developing historical empathy in secondary school students**. Doctoral dissertation, University of Auckland.
- Joyce B.R., et.al. (2011). **Models of teaching**. Boston: Pearson.
- Keith, C and Linda, L. (2010). Why Don't More History Teacher Engage Students in Interpretation. **Social Studies Today Research and Practice**, 22(2): 37.
- Marino, M.P. (2012). Urban space as a primary source: Local history and historical thinking in New York City. **Social Studies**, 3(3): 107-116.
- Seixas, P., and Peck, C. (2004). Teaching historical thinking. In Sears, A., & Wright, I. (Eds.). **Challenges and prospects for Canadian social studies**. (pp. 109-117). Vancouver: Pacific Educational Press.
- Yilmaz, K. (2007). Historical empathy and its implications for classroom practices in schools. **The History Teacher**, 40(3): 331-337.